

Óravázlat

I. Bevezetés

Az óra címe: *A XX. századi magyar zsidóság* (Hámos Piroska és Galpert Ernő életéről készült filmek alapján)

Történelem vagy osztályfőnöki óra keretében **holokauszt emléknappra** ajánlott óra.

A célcsoport: középiskola **9-11** osztály

Az óra eredetileg szakközépiskolai 11. osztálynak készült. (28 fős, gyengébb képességű, de aktív, érdeklődő társaság)

A diákoknak nincs előismeretük a témával kapcsolatban.

Két 45 perces óra kell hozzá. (Jó, ha 90 percünk egyben van rá, de megoldható 2x45 percben is.)

Általános célok: önálló ismeretszerzés, filmes és írott források felhasználása, együttműködés, véleményalkotás,

Konkrét célok: betekintés zsidó élettörténetekbe, emlékezés a holokausztra, együttgondolkodás a rasszizmusról, előítéletekről, kirekesztésről

Eszközök: laptop, TV vagy projektor, internet hozzáférés vagy a filmek letöltve a Centropa honlapjáról, lapok, tollak, két életrajz (rövid változata sokszorosítva), csoportmunkára alkalmas terem, térkép a táborokról (ez lehet történelem atlasz vagy ha van falitérkép)

Előkészület: technika beüzemelése, térkép előkészítése, életrajzok sokszorosítása, szempontok elkészítése és sokszorosítása

II. Feldolgozás menete:

1. (5 perc) Az osztály 4 fős csoportokra osztása (7 csoport lett ebben az osztályban), néhány bevezető gondolat a Centropáról és munkájukról.
2. (20 perc) Mivel még nem tanulták a XX. század történetét szükséges néhány alapfogalom tisztázása: Mi a holokauszt? Kiket érintett? Mi a gettó, a deportálás, a munkaszolgálat? Hol voltak táborok? Mit jelent a katolizálás, névmagyarosítás? (Esetleg: rabbi, jiddis, héder, haszid, zsinagóga)
3. (2 perc) Szempontok kiosztása a csoportoknak, a 4 fős csoportokban két fő az egyik filmhez kap szempontokat, a másik két fő a másik filmhez.
4. (11 perc) A filmek megtekintése. (Hámos Piroska – 6 perc, Galpert Ernő – 5 perc)
5. (1 perc) Az életrajzok kiosztása.
6. (10 perc) A csoportokon belül a két – két tanuló megbeszéli a látottakat, felhasználják az életrajzokat is.

7. (10 perc) A csoportok összehasonlítják a két visszaemlékező életét, sorsát.
8. (20 perc) Közös osztályszintű megbeszélés
9. (5 perc) Zárás (Mit tanultál a mai órán? Mi tetszett és mi nem?)

A szempontok:

(Mivel még nincsenek előismereteik és nem a legjobb képességűek, ezért elég részletes a szempontsor.)

Hámos Piroska

Háború előtti élet:

Figyeljétek meg a családokat! (Piroskáét és a férjéét is)
Hogyan ismerkedtek meg? Hol kötöttek házasságot?
Milyen volt a közös életük? (foglalkozás, szabadidő, barátok)
Különbözött-e az életük hasonló helyzetű nem zsidó családokétól?
Mi hoz változást és hogyan próbálnak védekezni?

Háború alatt:

Mi volt a férfiak sorsa?
Mi volt a nők sorsa?
Jelentett-e védelmet a kikeresztelkedés és a névmagyarosítás?

Háború után:

Milyen veszteségek érték a családot?
Mi történt a túlélőkkel?

Galpert Ernő

Háború előtti élet:

Figyeljétek meg a családot!
Foglalkozás, lakóhely, életmód
Iskolák
Mi hoz változást a család életében?

Háború alatt:

Mi történt a családdal?

Háború után:

Hogyan változott meg az életük?
Milyen lett a valláshoz való viszonyuk?
Hol élnek a családtagok?

Közös megbeszélés lehetséges témái:

Háború előtt:

Nincs egységes zsidó élet

Háború alatt:

Faji alapú a megkülönböztetés, így nem lehet ellene védekezni

Nők sorsa: koncentrációs tábor

Férfiak sorsa: munkaszolgálat

Idősek sorsa: koncentrációs tábor

Kik élhették túl nagyobb eséllyel?

Embermentők

Háború után:

Hatalmasak a családok veszteségei

Nehéz a visszailleszkedés

Útkeresés

Alkalmazkodás, kivándorlás

Aktuális:

Miért kell erről ma is beszélni?

III. Megjegyzések:

Ezek a filmek nagyon jól használhatóak a tanításban mert:

- Különböző zsidó életeteket ismertetnek meg, így a tanulók sztereotípiái megváltozhatnak
- Személyes történeteken keresztül ismerkedhetnek meg a tanulók holokauszttal, nem a borzalmakat mutatják meg a filmek, így nem sokkolják a diákokat, hanem továbbgondolkodásra ösztönöznek
- Megmutatják a filmek, hogy a zsidóság nem egyenlő a holokauszttal

Az órát letanítottam, az időkeretbe belefér, a tanulók visszajelzései nagyon pozitívak voltak.

Még a leglustább tanulók is aktívan részt vettek a megbeszélésekben.

Rengeteg kérdés merült fel bennük, több dologra rácsodálkoztak és nagyon szívesen folytatták volna még a beszélgetést.

Nehézség:

A filmek nagyon sokrétűen felhasználhatók, ezért alaposan át kell gondolni, hogy egy adott foglalkozáson mit szeretnénk. Egy-egy kisfilmben számtalan lehetőség adódik (vallásos, nem vallásos, ortodox, neológ, csak a történelmi események szempontjából nézni, határváltozások stb.) nem lehet mindent egy alkalomba belezsúfolni.

Ezzel a 90 perces órával a fő célom az volt, hogy méltó módon emlékezzünk a holokauszt áldozatairól (azt gondolom, hogy ez sikerült is.)

Beregszászi Marianna (Simonyi Károly Szakközépiskola és Szakiskola, Pécs)